

Slikarske vizije preteklosti

Z Društvom Ars Bovec v poznogotski cerkvi Device Marije v Bovcu že deveto leto pripravljamo razstavní ciklus z nazivom *Ars loci. Umetnost v prostoru svetega*. V cerkveni ambient umeščamo dela aktualnih ustvarjalcev, ki se ukvarjajo z duhovnimi, religioznimi, mističnimi ali verskimi vsebinami, ter jih na avtorske načine interpretiramo. Maša Bersan Mašuk razumevanje svetosti prostora razširja v prostor in čas: prisotnost Boga med nami pokaže skozi ljubezen, tudi ljubezen do iste zemlje.

Številne arheološke najdbe pričajo o živahnem dogajanju v Posočju že v prazgodovinskih obdobjih, saj je ob reki Soči tekla pomembna prometna pot. Razstava z naslovom *Sanje preteklosti* predstavi življenje Keltov – vendar to niso monumentalne zgodovinske kompozicije, kakšne vidimo v muzejih, ali ilustracije, kakršne poznamo iz zgodovinskih knjig. Razstava predstavi slikarkino domišljijško potovanje v preteklost, njen poskus vživljanja v ljudstva, ki so na posoških tleh bivala daleč v zgodovini. Zato so njene slike ilustracije vsakdanjega življenja ljudi, ki so tukaj živeli, delali, se ljubili in umirali. Gre za iskanje nevidnih povezav med »njimi« in »nami«, med preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo. Avtorica torej razmišlja o duhovni kontinuiteti pokrajine in o osnovnih človeških potrebah, ki so vselej enake, ne glede na narodnost, veroizpoved ali zgodovinski kontekst. Iz ljubezni do preteklosti se poraja upanje za prihodnost.

Zgodovino pišejo zmagovalci, zato o njej pogosto nimamo popolnih informacij. Toda umetnica ima pri razmišljanju o preteklosti večjo svobodo kot znanstveniki, zgodovinarji in arheologi. Lahko se popolnoma prepušča domišljiji, sledi svojim občutkom, po svoje interpretira in sanjari: kakšna so bila ljudstva, ki so živela v teh krajih v preteklosti, kaj jih je gnalo, po čem so hrepeneli, s čim so se ukvarjali, v kaj so verovali, kakšne so bile njihove vrednote, kakšen je bil ritem vsakdanjega življenja ... Avtorica verjame v pozitivno duhovno izročilo nekdanjih naseljencev in obiskovalcev. Zdi se ji, da je keltsko ljudstvo v te kraje prihajalo z dobrimi nameni, z željo po miru, z borbo za preživetje svojih družin, z vizijo, da najdejo (in si ustvarijo) v tem skritem koščku raja svojo obljubljeni deželo. Čeprav slikarka verjame v njihovo povezanost z naravo in občutenjem zemlje, se z upodobitvami bojevnikov in vojskovanja odreče idealiziranemu prikazovanju zgodovine. Obenem pa navadno življenje Keltov v slikarkini domišljiji ni povezano le z golim preživetjem, temveč tudi z iskanjem duhovnega in presežnega. Zato imajo tudi na videz vsakodnevna opravila lahko močan ritualni naboj.

Da ne gre za natančne zgodovinske ilustracije, temveč svobodne avtorske interpretacije, avtorica pokaže s slikarskim načinom. Njene slikarske vizije so prežarjene

s svetlobo. Realistično naslikani portreti, človeške in živalske figure, predmeti in narava prehajajo v abstraktna barvna ozadja. Včasih je na isti slikovni površini drug poleg drugega nakopičenih več motivov. Podobe se ponekod prepletajo, prelivajo ena v drugo ali izginjajo v madežih barv.

Slike Maše Bersan Mašuk na gledalca naredijo podoben vtis kot žive sanje – te pogosto pustijo močan vtis tudi potem, ko se sanjavec že prebudi in se, še napol v snu, sprašuje o izviru in pomenu svojih sanj. Upodobljene osebe, dogajanja, pokrajine in živali delujejo kot prividi iz sanj, kot simboli in arhetipske podobe. Avtorica ustvari poseben preplet žanrskih upodobitev vsakdanjega življenja in religiozne tematike. Nekateri prizori tako spominjajo na upodobitve svetopisemskih motivov: Adam in Eva v raju, prihod izvoljenega ljudstva v obljubljeni deželo, David premaga Goljata, Mati z otrokom, Dobri pastir, Štirje jezdecí apokalipse ... Hkrati pa v njih odkrivamo tudi številne, iz starejših mitologij in poganskih verovanj izhajajoče elemente, ki izkazujejo povezanost človeka in narave. Močna je simbolika prvinskih elementov – ognja, vode, zemlje in zraka –, pa tudi živalskega sveta. Volk, labod, orel, sova, jelen, medved, postrv, kuščar, konj in pes simbolizirajo lastnosti, kot so moč, pogum, zvestoba, modrost, razgledanost, hitrost, eleganca, vztrajnost ...

Prepričljivost in živost podobam dajejo spretno naslikane teksture živalskih kožuhov, konjske grive, ribjih lusk, ovčjega kožuha, las in brade ter krznenih oblačil. Mojstrsko so prikazani tudi svetlobni odsevi na kovini, obrazih, laseh in napetih telesih mišičastih bojevnikov. Dekorativno in pripovedno vrednost dodajo natančno izdelani detajli in vzorci na oblačilih, obuvalih, nakitu, orožju in orodju.

Maša Bersan Mašuk izvorno razvija likovno izpoved, hkrati pa nadaljuje slikarsko tradicijo renesančnih in baročnih mojstrov, ki jih občuduje in spoštuje. Tako na piedestal postavlja zgodovino slikarskih dosežkov in hkrati sama postaja člen v kontinuiteti slikarskega razvoja. Vez s preteklostjo obuja na vsebinski in formalni ravni. Likovno pripoved obogati s skritimi duhovnimi, čustvenimi in filozofskimi sporočili. Slikar, kot meni Maša Bersan Mašuk, v svoje delo vloží energijo, ta energija, nakopičena v podobi, pa se prenaša na gledalce. Tako je element večnosti, neminljivosti in nesmrtnosti vpet v samo jedro umetniškega dela. Zato umetnikov duh in duh njegovega časa živi in preživi.

Monika Ivančič Fajfar

Iz ciklusa *Sanje preteklosti*, 2018, mešana tehnika na les, različne dimenzije

ARS LOCI. UMETNOST V PROSTORU SVETEGA.

Vas in vaše prijatelje prijazno vabimo na odprtje razstave

SANJE PRETEKLOSTI akademske slikarke Maše Bersan Mašuk

v soboto, 30. junija 2018, ob 20. uri
v cerkvi Device Marije v Bovcu.

Razstava bo na ogled ob četrtnih in nedeljah med 19. in 21. uro.
Za ogled razstave izven urnika pokličite na +386 (0)31 643 147.
Za informacije obiščite spletno stran.

<http://www.artis.si/ArsLoc/ArsLoc.html>

Maša Bersan Mašuk se je rodila 13. junija 1961 v Moskvi. Od leta 1974 do 1978 je obiskovala tamkajšnjo otroško likovno šolo »V. I. Surikova«. Leta 1978 se je vpisala na Moskovsko visoko šolo za likovno umetnost in leta 1983 končala popolni program na oddelku za oblikovanje. Od leta 1983 do 1988 je delala v oblikovalnem oddelku na Znanstvenoraziskovalnem inštitutu za radijsko povezavo z vesoljem KARADIS. Leta 1990 je končala slikarsko specialko pri prof. V. Somovu. Štiri leta kasneje je na povabilo Iva Kisovca, organizatorja mednarodnega ateljeja Vivo, prišla v Slovenijo. Od leta 1994 živi in dela v Ljubnem na Gorenjskem. Slikarka je s poslikavami stropov in sten pustila pomemben pečat na številnih sakralnih objektih v Sloveniji. Med drugim je leta 2012 poslikala ladijski strop župnijske cerkve sv. Urha v Bovcu, za leto 2018 pa načrtuje poslikavo na stropu prezbiterija. Vzporedno z monumentalnimi stenski poslikavami nastajajo slike na platno in lesene plošče, ki jih občinstvu predstavlja na samostojnih in skupinskih razstavah.

Maša Bersan Mašuk,
Ljubno 89,
4244 Podnart
040 769 333

Tisk zloženke je omogočila Občina Bovec.

Razstavo organizira Društvo Ars Bovec v sodelovanju s kuratoriko Moniko Ivančič Fajfar.

Pri izvedbi so pomagali:
avtorica s soprogom, prostovoljci in podporniki Društva Ars Bovec, Apartma Jager Bovec.

Maša Bersan Mašuk
SANJE PRETEKLOSTI

Cerkev Device Marije Bovec, 30. 6.–15. 9. 2018